

ประโยค ป.ธ.๖
แปล มคอเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๐

๑. ภิกฺขเว การเกทโกติ เอตถ กาโร วุจฺจติ พนฺธนาการ์ ฯ อิธ ปน
 อนฺหุพนฺธน์ วา โหตุ สงฺขลิกพนฺธน์ วา รชฺชพนฺธน์ วา คามพนฺธน์ วา นิคมพนฺธน์ วา
 นครพนฺธน์ วา ปุริสคฺคตฺติ วา ชนปทพนฺธน์ วา ทิปพนฺธน์ วา โย เอเตสฺส ยงฺกิญฺจิ
 พนฺธน์ ภินฺทิตฺวา วา จินฺทิตฺวา วา มุญฺจิตฺวา วา วิวริตฺวา วา ปสฺสमानนํ วา
 อปสฺสमानนํ วา ปลายติ โส การเกทโกตฺต สงฺขยํ คจฺจติ ฯ ตสฺมา อีทิสฺส
 การเกทโก โจโร ทิปพนฺธน์ ภินฺทิตฺวา ทิปนฺตรํ คโตปิ น ปพฺพาเซตพฺโพ ฯ โย
 ปน น โจโร เกวลํ หตฺถกมฺมํ อกโรนฺโต เอวํ โน อปลายนฺโต กมฺมํ กริสฺสตีติ
 วา ราชฺยุยฺยตฺตาทีหิ พนฺธฺโ โส การ์ ภินฺทิตฺวา ปลาโตปิ ปพฺพาเซตพฺโพ ฯ โย ปน
 คาม-นิคมปฏฺฏนาทีนํ เกณียา คเหตุวา ตํ อสมฺปาเทนฺโต พนฺธนาการ์ ปเวสิโต โหติ
 โส ปลายิตฺวา อาคโต น ปพฺพาเซตพฺโพ ฯ โยปิ กลิกมฺมาทีหิ ฐนํ สมฺปาเทตฺวา
 ชีวนฺโต นิธานํ อิมินา ลทฺธนฺติ เปสฺสญฺญํ อุปสํหริตฺวา เกนจิ พนฺธนาปิโต โหติ ตํ
 ตตฺถเว ปพฺพาเซตฺตํ น วฏฺฏติ ฯ ปลายิตฺวา คตํ ปน คตคตฺตญฺจาเน ปพฺพาเซตฺตํ วฏฺฏติ ฯ
 น ภิกฺขเว ลิชิตโกติ เอตถ ลิชิตโก นาม น เกวลํ ยตฺถ ปสฺสิตพฺโพ ตตฺถ หนตพ
 โพติ อถโข โยโกจิ จิริกํ วา อญฺญํ วา ครุกํ ราชาปราชํ กตฺวา ปลาโต ราชา จ
 นํ ปณฺเณ วา โปตฺถเก วา อิตฺถนฺนาโม ยตฺถ ทิสฺสตีติ ตตฺถ คเหตุวา มาเรตพฺโพติ
 วา หตฺถปาหาทีนํ ตสฺส จินฺทิตพฺพานีติ วา เอตฺตกนฺนาม ทณฺฑํ อหฺราเปตพฺโพติ
 วา ลิขาเปติ อयํ ลิชิตโก นาม ฯ โส น ปพฺพาเซตพฺโพ ฯ (สมนฺตปาสาทิกาย นาม
 วินยฎฺฐกถา ตติโย ภาโค หน้า ๖๔ - ๖๕)

๒. น ภิกขเว ทาสีติ เอตถ จตฺตาริ ทาสา อนฺโตชาโต ธนุกีโต กรรมรานีโต
 สามํ ทาสพฺยํ อุปคโตติฯ ตตถ อนฺโตชาโต นาม ชาติทาสี ฆรทาสียา ปุตฺโตฯ ธนุกีโต
 นาม มาตาปิตูนํ สนฺติกา ปุตฺโต วา สามิกานํ สนฺติกา ทาสี วา ธนํ ทตฺวา ทาสจาริตํ
 อารเปตฺวา กิโต เอเต เทวปี น ปพฺพาเซตพฺพา ปพฺพาเซตฺเตน ตตถ ตตถ จาริตตฺวเสน
 อทาสํ กตฺวา ปพฺพาเซตพฺพาฯ กรรมรานีโต นาม ติโรฏฺฐวิโลปี วา กตฺวา อุปลาเปตฺวา
 วา ติโรฏฺฐโต ภูชิสฺสมานุสกันปิ อาหฺรณฺติ อนฺโตโรฏฺฐเจเยว วา กตฺวาปราชํ กณฺจิกามํ
 ราชาวิลุํปถาติ อาณานิโตติ มาณุสกันปิ อาหฺรณฺติ ตตถ สพฺเพ ปุริสา ทาสา สพฺพา
 อิตฺถิโย ทาสีโย เอวรูปิ กรรมรานีโต ทาสีฯ เยหิ อานีโต เตสํ สนฺติเก วสนฺโต วา
 พนฺธนาคาเร พนฺโธ วา ปุริเสหิ รกฺขียมาโน วา น ปพฺพาเซตพฺโพฯ ปลายิตฺวา ปน
 คโต คตฺตฺวาเน ปพฺพาเซตพฺโพฯ รมณฺยา ตฺถฺเจเน กรรมรานีตเก มุญฺจถาติ วตฺวา วา
 สพฺพสาธารเณน วา นเยน พนฺธโมกฺখে กเต ปพฺพาเซตพฺโพวฯ สามํ ทาสพฺยํ อุปคโต
 นาม ชีวิทเหตุ วา อารกฺขเหตุ วา อหํ เต ทาสีติ สยเมว ทาสภาวํ อุปคโตฯ ราชุนํ
 หตฺถิสฺสโคมฺหิสฺสโคปกาทโย วีย ตาทิส ทาสี น ปพฺพาเซตพฺโพฯ รมณฺเยว วนฺณทาสีนํ
 ปุตฺตา โหนฺติ อมจฺจปุตฺตสทิสสา เตปี น ปพฺพาเซตพฺพาวฯ ภูชิสฺสอิตฺถิโย อสณฺณตา
 วนฺณทาสีหิ สทฺธิ วิจฺรณฺติ ตาสํ ปุตฺเต ปพฺพาเซตฺว วนฺณติฯ สเจ สยเมว ปณฺณํ อโรเปนฺติ
 น วนฺณติฯ (สมนฺตปาสาทิกาย นาม วินยฺฆฏฺฐกา ตติโย ภาโค หน้า ๖๖ - ๖๗)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๖

แปล มครเป็นไทย

๑. ในคำว่า **น ภิกขเว การเภทโก** เป็นต้นนี้ พึงทราบวินิจฉัยดังต่อไปนี้

เรือนจำ เรียกว่า การะ ฯ แต่ในอธิการนี้ เครื่องจำคือชื่อคาคีดี เครื่องจำคือไซ่ ตรวนกีดี เครื่องจำคือเชือกกีดี ที่จำคือหมู่บ้านกีดี ที่จำคือนิคมกีดี ที่จำคือเมืองกีดี การควบคุมด้วยบุรุษกีดี ที่จำคือชนบทกีดี ที่จำคือเกาะกีดี จงยกไว้ ในบรรดาเครื่องจำหรือที่จำเหล่านี้ ผู้ใดทำลาย หรือตัด หรือแก้ หรือเปิดเครื่องจำชนิดใดชนิดหนึ่ง แล้วหนีไป เมื่อมีคนเห็น หรือไม่มีคนเห็นก็ตาม ผู้นั้นถึงความนับว่า **การเภทกะ** (ผู้แหกเรือนจำ) ฯ

เพราะฉะนั้น โจรผู้แหกเรือนจำเช่นนี้ แม้ทำลายที่จำคือเกาะ แล้วไปยังเกาะอื่น ก็ไม่ควรบวชให้ ฯ ส่วนผู้ใดมิใช่โจร แต่ไม่ยอมทำหัตถกรรมอย่างเดียว หรือถูกอิสรชนทั้งหลายมีขุนส่วยของพระราชาเป็นต้น จ้องจำเอาไว้ ด้วยหมายใจว่า เมื่อมีการจ้องจำไว้อย่างนี้ ผู้นี้จะหนีไปไม่ได้ จักทำการงานของเรา ดังนี้ ผู้นั้น แม้ทำลายเครื่องจำหนีไป ก็ควรบวชให้ ฯ

ส่วนผู้ใดเข้าหมู่บ้าน นิคม และทำเรือเป็นต้น ไม่ส่งค่าเช่านั้นให้ครบ ถูกส่งไปยังเรือนจำ ผู้นั้นหนีมาแล้ว ไม่ควรบวชให้ ฯ ฝ่ายผู้ใดเก็บออมทรัพย์ไว้ด้วยกลกรรมเป็นต้น เลี้ยงชีพอยู่ ถูกบางคนส่อเสียดใส่โทษเอาว่า ผู้นี้ได้ขุมทรัพย์แล้วถูกจ้องจำ จะบวชให้ผู้นั้นในถิ่นนั้นนั่นเอง ไม่ควร ฯ แต่จะบวชให้เขาซึ่งหนีไปแล้วในทุก ๆ ที่ ควรอยู่ ฯ

ในชื่อว่า **น ภิกขเว ลิขิตโก** เป็นต้นนี้ พึงทราบวินิจฉัยดังต่อไปนี้

ที่ชื่อว่าผู้ร้ายซึ่งถูกเขียนไว้ (ถูกออกหมายจับ) จะได้แก่ผู้ร้ายซึ่งถูกเจ้าหน้าที่ออกหมายประกาศไว้ว่า พบเข้าในที่ใด พึงฆ่าเสียในที่นั้น ดังนี้ อย่างเดียวกันก็ได้ โดยที่แท้ผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งกระทำโจรกรรม หรือความผิดในพระราชาอย่างหนักชนิดอื่นแล้วหนีไป และพระราชารับสั่งให้เขียนผู้นั้นลงในหนังสือ หรือใบลานว่า ผู้มีชื่ออย่างนี้ ใครพบเข้าในที่ใด พึงจับฆ่าเสียในที่นั้น หรือว่า พึงตัดอวัยวะมีมือและเท้าเป็นต้นของมันเสีย หรือว่าพึงให้นำ

มาซึ่งสินไหมมีประมาณเท่านี้ ผู้นี้ ชื่อว่าเป็นผู้ร้ายซึ่งถูกเขียนไว้ (ถูกออกหมายจับ) ๑ ผู้นั้น ไม่ควรบวชให้ ๑

๒. ในชื่อว่า น ภิกขเว ทาส เป็นต้นนี้ พึงทราบวินิจฉัยดังต่อไปนี้

ทาส ๔ จำพวก คือ ทาสเกิดภายใน ๑ ทาสที่ไถ่มาด้วยทรัพย์ ๑ ทาสที่เขานำมาเป็นเชลย ๑ บุคคลที่ยอมเป็นทาสเอง ๑ ในทาส ๔ จำพวกนั้นลูกนางทาสีในเรือน เป็นทาสโดยกำเนิด ชื่อว่าทาสเกิดภายใน ๑ บุตรที่เขาไถ่มาจากสำนักบิดามารดาก็ดี ทาสที่เขาไถ่มาจากสำนักนายเงินก็ดี บุคคลที่เขาใช้ทรัพย์แทนแล้วยกขึ้นสู่จารีตแห่งทาสไถ่เอาไปก็ดี ชื่อว่าทาสที่ไถ่มาด้วยทรัพย์ ทาสทั้งสองจำพวกนี้ไม่ควรบวชให้ เมื่อจะบวชให้ ต้องทำให้เป็นผู้มิใช่ทาสด้วยอำนาจจารีตในที่นั้น ๆ แล้ว จึงควรบวชให้ ๑ ทาสที่ชื่อว่าเขานำมาเป็นเชลย คือ พระราชาทั้งหลายทรงทำการรบนอกแคว้นแคว้น หรือรับสั่งให้เกลี้ยกล่อมกวาดต้อนเอาทั้งหมู่มนุษย์ซึ่งเป็นไททั้งหลาย มาจากภายนอกแคว้นแคว้นก็ดี พระราชารับสั่งว่า จงรีบบ้านบางตำบล ซึ่งกระทำผิดภายในแคว้นแคว้นนั่นเอง ราชบุรุษทั้งหลายกวาดต้อนทั้งหมู่มนุษย์มาจากบ้านตำบลนั้นก็ดี ในหมู่มนุษย์เหล่านั้น ชายทั้งหมดเป็นทาส หญิงทั้งหมดเป็นทาสี บุคคลเห็นปานนี้ จัดเป็นทาสซึ่งเขานำมาเป็นเชลย ๑ ทาสนี้ เมื่ออยู่ในสำนักชนทั้งหลายผู้นำตนมาก็ดี ถูกขังไว้ในเรือนจำก็ดี ถูกบุรุษทั้งหลายควบคุมอยู่ก็ดี ไม่ควรบวชให้ ๑ แต่เขาหนีไปแล้ว พึงบวชให้ในที่ซึ่งเขาไปแล้ว ๑ เมื่อพระราชาทรงพอพระราชหฤทัย ทรงทำการปลดจากจองจำโดยตรัสว่าจงปล่อยพวกทาสที่นำมาเป็นเชลย หรือโดยนัยอันเป็นสรรพสาครณ์ พึงบวชให้เกิด ๑ บุคคลที่ยอมตัวเป็นทาสเองทีเดียวว่า ข้าพเจ้าเป็นทาสของท่าน ดังนี้ เพราะเหตุแห่งชีวิตก็ตาม เพราะเหตุแห่งการอารักขาก็ตาม ชื่อว่าผู้ยอมเป็นทาสเอง ๑ เหมือนคนเลี้ยงช้าง ม้า โค และกระบือ เป็นต้น ของพระราชาทั้งหลาย ฉะนั้นทาสเช่นนั้นไม่ควรบวชให้ ๑ บุตรทั้งหลายของเหล่านางวรรณาทาสีของพระราชาเป็นเช่นเดียวกับบุตรอำมาตย์ แม้บุตรเหล่านั้นก็ไม่ควรบวชให้เหมือนกัน ๑ เหล่าหญิงซึ่งเป็นไท แต่ไม่ระมัดระวัง จึงเที่ยวไปกับพวกนางวรรณาทาสีจะบวชให้บุตรของหญิงเหล่านั้น ก็ควร ๑ ถ้าบุตรของหญิงเหล่านั้นขึ้นทะเบียนเสียเอง จะบวชให้พวกเขาไม่ควร ๑